

“La Canyí” torna a enamorar

◆ Mary Mistral, una de les reines indiscutibles del Paral·lel durant tants anys, va venir com una espectador més a la presentació d'Esther Formosa a la Villarroel, atreta per l'espúria biografia de *La Canyí* que alguns medis de premsa han divulgat aquests últims dies.

La història d'aquella cobejadora de vida obscura, nascuda qui sap si a Vic o a l'Hospitalet de Llobregat, reencarnada després en la figura d'Esther Formosa, ha fet vessar força tinta i volar més d'una imaginació.

“és la meua vida”, deia Mary Mistral, “la Canyí sóc jo”. Després de l'espectacle va baixar al camerino de l'artista per felicitar-la i donar-li consells. També ella pensa que la Canyí té un esplèndid futur.

Un personatge de teatre és un ésser com nosaltres però diferent de nosaltres, perquè el teatre és la vida diferent de la vida. Esther Formosa ja feia temps que oferia, sense sortir gaire del cercle d'amics i coneguts, recitals de cançons acompanyada per l'Agustí Humet. Però no tenien res a veure amb aquest espectacle que ha muntat a l'entorn del personatge de la Canyí, tot i que el repertori dels recitals i la manera de presentar les cançons no fossin substancialment diferents d'un espectacle a l'altre. Allò encara era la vida.

Quan la noia Formosa va descobrir la Canyí es va produir una alquímia subtil que va convertir en personatge teatral la seva presència a l'escenari. Uns quants privilegiats —perquè la saleta del Teatre Malic és petita com un menjador de casa modesta— la van poder conèixer i se'n van poder enamorar durant el passat Festival de Tardor.

L'espectacle —o, si s'ho estimen més, el recital, que de fet es pot prendre des d'un punt de vista o des de l'altre— era si fa no fa el mateix que ara, a la Villarroel, es despideix del públic de Barcelona.

Perquè la Canyí, vull dir l'Esther Formosa, prepara un treball nou pel mes de novembre i ja hi ha

La Canyí (Doncs què voleu que hi faci) 1989

Intèrpret:	Esther Formosa
Música:	Agustí Humet
Direcció:	Joan Anton Sánchez
Local:	Villarroel

letes: *Jo no em quedo per vestir sants (Soltera ya no me quedo)* —aquest és el títol del pròxim espectacle— que segurament ajudarà a desvelar els aspectes encara força enigmàtics del personatge.

Una noia tímida amb una veu preciosa —i una amplificació lamentable el dia de la presentació al Villarroel, tot s'ha de dir— surt a l'escenari i desgrana un recital on troben cabuda boleros i pas-dobles, cançons de Kurt Weil i balades de Wedekind, estàndards americans i temes d'Edith Piaf. Un aiguabarreig inconcebible, inimaginable en el repertori de cap cantant en ús.

Però és que Esther Formosa també és una actriu. I el recital, per un subtil camí d'humor i d'erotisme, es converteix, en tres o quatre moments màgics, en una cosa diferent. No em demanin que els ho expliqui, perquè és difícil. És l'esperit de la Canyí —de la desapareguda Amalia Jover, vull dir— que la beneeix des d'un núvol d'alcohol i fum de caliquenyo, des d'aquella taverna de Collblanc que va conèixer les seves últimes actuacions, en aquell temps que l'edat ja no perdona.

La benedicció de la Canyí baixa a la sala i provoca sobtats enamoraments. Ningú surt dient “Quin gran espectacle!”, que seria una sensació compartida, social. Però molts surten amb un secret amor al cor. I aniran a veure, no en tinguin cap mena de dubte, el proper espectacle de la Canyí.

Que, per cert, diguin el que diguin plomes aparentment molt ben informades, no va néixer a Vic sinó a l'Hospitalet. Molt a prop de la placeta dels Pirineus, on anys a venir naixeria Amparo Moreno, una altra reina. Hi poden pujar de